

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

IDUNN

PRAKTISK VECKOTIDNING
FÖR
KVINNAN OCH HEMMET

Stockholm. Gernandts Boktr.-Aktieb.

N:r 41 (251)

Fredagen den 7 oktober 1892.

5:te årg.

<p>Prenumerationspris pr år: Idun med Modetidning och kolorerade planscher kr. 8:— Idun m. Modet. utan kol. pl. > 6: 50 Idun ensam..... > 4:—</p>	<p>Byrå: Klara v. Kyrkogata 7, 2 tr. (Aftonbladets nya hus.) Prenumer. sker i landsorten & post- anstalt, i Stockholm hos redaktion.</p>	<p>Redaktör och utgifvare: FRITHIOF HELLBERG. Träffas & byrån kl. 12—1. Allm. Telef. 61 47.</p>	<p>Utgifningstid: hvarje helgfri fredag Lösnummerspris 15 öre (vid kompletteringar).</p>	<p>Annonspris: 35 öre pr nonpareillerad. För »Platssökande» o. »Lediga platser» 25 öre för hvarje påbörjad tiotal stafv. Utländska annons. 70 öre pr nonp.-rad</p>
---	---	--	--	---

Marie Röhl.

Fotografien gör, som vi veta, vetenskapsmännen och konstnärerna alldeles ovärderliga tjänster. Icke mindre oskattbar är Niepces och Daguerres konst därigenom, att hon ställt sig i pietetens tjänst och skänker oss bilderna af våra kära, äfvensom af föremålen för vår beundran, samtidens, ja — i andra hand — forna tiders storheter. Genom trogna afbildningar ersätter hon till viss grad resorna för dem, som icke hafva råd eller tid till dylika; hon har, korteligen, för vår tids människor blifvit outhärlig, och få skola de vara, till hvilka intet fotografiskt alster hittat vägen. Våra tjänstflickor hafva nästan alltid sitt lilla album, med ståtliga »gossar» i högtidliga fotografiminer och några snutfagra väninnor, om och de mera ansedda bland fotograferna icke mycket bidragit till samlingen, och äfven i bondstugorna ligga numera gärna, bredvid bibeln och psalmboken, några fotografkort på husets enda byrå. Blottmanej behöfde streta uppför så många trappor, för att komma till fotografens atelier!

Dessa fyra eller fem trappor erbjuda merendels den största svårigheten, ty afgiften är ju måttlig för ett konterfej, hvars naturtrohet är lika med spegelbildens — på samma gång det delar dennas fel. Men huru redde man sig ännu för några få tiotal år sedan, då inga fotografier funnos? Hade man tillgångar, lät man måla sig och de sina i olja, eller tog man sin tillflykt till miniatyrmålningens vackra konst; med mindre råd satt man för någon halfartist, som kunde föra ett ritstift, eller till och med anförtrödde man sig åt någon bekant, som litet förstod sig på rita; skuggporträtt kunde litet hvar taga. Eller också gick man till Marie Röhl. Detta namn var på sin tid vida känt, och länge skall det lefva i aktad hågkomst; vår konsthistoria skall draga försorg om detta, och skulle den en gång få så många namn att bära på, att den nödgades utelämnas alla andra än de största, har Tegnér förbyggt, att Marie Röhl skulle blifva alldeles förgäta. Hvilken minnes ej hans sköna:

Lifvet äger ej det högsta värde
Bland de många gåfvor af Guds hand.
Jorden, där vi föddes, som oss närde,

Är dock ej vårt enda fosterland,
Vårt behof ej bröd blott, men de orden,
Som nedkalla himmelen till jorden.

J. A. WADMAN.

Konstens genius.

(Till Marie Röhl.)

Dig konstens genius valt bland sina svurna,
han valde dig ifrån din födsel re'n,
den purpurbältade, den himlaburna
med tidens vagga och med tidens urna,
och allt hans väsende är gudars återsken.

Han har ditt klosterlöfte: du är nunna,
blott han, blott han, får vistas för din syn.
Ej annan kärlek vill han jungfrun unna
än den, som morgondrömmarne förkunna,
en flyktig luftgestalt, en målad bild i skyn.

Och när ditt hjärta med oändlig trånad
den bildens like söker natt och dag,
tag dig till vara, om du ser förvånad,
att hon från jorden dock till slut är lånad,
men ack, hur lycklig den, som bär hans anletsdrag!

Då vi sade, att Marie Röhl på sin tid i viss mån ersatte fotograferna, var det icke meningen att likställa alstren af henne, en »konstens svurna», med dem. Vi talade nyss om spegelbildens fel. Fotografien vet föga om själen; det är icke hennes sak att ertappa skilda stämningar och af ett ansiktets uttryck taga fasta på just det för dess ägare mest karaktäristiska. Man har talat om andekroppens ansikte, det förklarade anlete, som den sanna konstnären ser i det, i hvilket tiden och bekymren ristat rynkor och mer eller mindre vanställt. Fotografien är sann, ja, till och med allt för sann eller hänsynslös i sin sanning, och därmed icke rätt sann. Den återgifver, som bekant, de obetydligaste bisaker med samma trohet som den återgifver t. ex. ett själfullt leende, den framsträckta handen gör den dubbelt så stor som den, hvilken hålles vid sidan o. s. v.; den ser, korteligen, endast som vårt yttre öga ser. Vårt inre öga rättar det, vi se med vårt yttre: vi veta, t. ex., att båda händerna äro lika stora, och se dem därför sådana. Så, med ett korrigerande seende, ser äfven konstnären, och blir därmed, om man så vill, äfven hon på sitt håll osann; blott att hennes osanning är någonting högre än fotografens sanning.

Just i motsats till fotografien, som en gång skulle låta Marie Röhl träda tillbaka, är det väl funna uttrycket styrkan i hennes konst. Man känner, att det genom sympati blifvit ertappadt; blott den, som själf äger noblesse, finner sådan hos andra. Därtill kommer hos henne det kvinnliga i uppfattningen; så, som hon sett, se icke manliga ögon, så, som hon — om vi få säga så — sett in mjukt behag hos dem, hon afbildade, kan endast en fint senterande kvinna göra. Hvar och en har, som bekant, »felen af sina förtjänster», och Marie Röhl var ej alltid fullt säker i sin teckning, hvilket isynnerhet blef märkbart, då hon ej längre hade sin gamle lärare Forssell att vädja till; hennes mjukhet blef någon gång veklig. Endast mycket sällan upphörde hon likväl att blifva tilltalande.

Maria Kristina Röhl var född på Skönstavik i Huddinge socken den 26 juli 1801. Fadren, konsul Jakob Elias Röhl, förut anställd på Barthélemy, hade med sin hustru, Kristina F. Kjerrman, fyra döttrar, af hvilka en ännu är i lifvet. Han var en genom re-

sor och läsning mindre vanligt bildad man och gaf sina döttrar en värdad uppfostran; bland deras lärare nämnes en artist Hambrén, som införde den lifliga, kvicka Marie på konstnärslärobanan. Hennes anlag visade sig så afgjorda, att man ansåg det böra göras allvar med deras utvecklande, hvarför hon blef elev (1823) hos kopparstickaren, professor K. D. Forssell. I hans hus vistades hon sedan länge och genomgick där en allvarlig skola, i hvilken hon lärde sig väl sköta crayon och ritstift och äfven utförde ett och annat kopparstick. Emellertid blef porträttering hennes hufvudsak, och sedan hon 1830 fått egen atelier, blef hon snart för sin konst så anlitad, att det började blifva en modesak, att gå till »mamsell Röhl». Flitig som hon var, strödde hon kring sig porträtt, och i mångfaldiga bättre ställda familjer räknas dessa ännu till husets klenoder. Hon ritade till en början mest med svartkrita, stundom äfven med färgade kriter, men öfvergick allt mera till crayonen. Flere af hennes porträtt, såsom de af Franzén, Geijer, Holmbergsson (far och son), Nils Månsson, Anders Danielsson och Emilie Höggqvist, graverades och litografierades af Forssell, Ruckman, bröderna Cardon, Herlin m. fl. och äro därför mest bekanta.

1849 begaf hon sig utrikes och for först till Paris; åren 1851 och 1852 vistades hon i London och Liverpool, men återvände 1853 till Paris, där hon uppehöll sig i tre år, dels arbetande på Coigniets atelier, dels sysselsatt med att kopiera i Louvrens galleri. Hon hade nu vinnlagt sig om pastelmålning och hann äfven i denna konst till en viss höjd; dels utförde hon fotografier i pastell, dels kopierade hon bibeltaflor af Doré o. a., detta likväl mera af eget intresse, ty sedan hon återkommit till Stockholm, hade fotografien börjat dominera. Hennes ekonomiska ställning var emellertid så grundad, att hon kunde bära det minskade tilloppet af beställningar, och i sin atelier, fyra trappor upp i Brunkebergs hotell, arbetade den gamla konstnärinnan hädanefter mest på taflor, som skulle glädja hennes vänner eller henne själf, med samma flit som då hon i yngre dagar ritade kundens porträtt. Stilla och tillbakadragna förföto hennes ålders dagar, och den 30 juni 1875 upphörde de.

1843 hade Marie Röhl blifvit medlem af Konstakademien.

I sitt umgänge förrådde Marie Röhl ett spirituellt hufvud och hade från ungdomen bevarat ett lifligt lynne. Hon var ock god och hjälpte alltid, där hon kunde; sin gamle lärare Forssell visade hon en verksam tacksamhet. På sätt och vis opraktisk, lämnade hon sig t. ex. vid uppköp merendels på nåd och onåd i den säljandes händer; men detta oaktadt efterlämnade hon mera än mången för »praktiskhet» prisad. Det porträtt af henne, vi hafva den lyckan att kunna lämna, är ett själfporträtt, ritadt framför spegel. En samling af icke färre än 1,200 konceptritningar af henne finnes nu på K. biblioteket, där den flitigt begagnas.

Richard Bergström.

Kristoffer Columbus.

1492 — 12 oktober — 1892.

En man, en hjälte skilda kuster fira
med tacksamt minnes rika gärd i dag,
åt hvilken börden icke skänkt en spira,
men nästan kungligt mod och sinnelag,
en man, som aldrig tvekat, rüdd och svag,
men framåt städse på sin fana skrifuil,
om också böjd af nödens tunga slag,
och som sin lösen alltid trogen blifvit —
ej minst när lyckan huld en härlig seger gifvit.

O, dagens hjälte, knappt behöfs att orda
om hvad din bragd har varit för en värld,
om hvad du velat, hvad du fick fullborda,
och hvad du lidit under vågsam färd;
men blef den lyckan icke mig beskärd
att tälja om igen din hela saga
om idrott vida skild från ytlig flärd,
jag ville dock på minnesbilden draga
ett par tre spridda streck — låt vara matta, svaga.

En mystisk värld du redan tidigt kände:
vårt Islands gamla sagorika ö,
där het vulkanens röda lava brände
i vild, förtviflad kamp med evig snö,
och dit som ung du for på stormig sjö,
från början van att trotsa vreda vågor,
att söka någon huld, förtrollad mö,
att grubbla på och lösa dunkla frågor,
om ock det ömsom gällt att trotsa köld och lågor.

Du var likväl ett barn af söderns länder,
och trogen hemmet städse blir en man;
du längtade att uppnå Indus' stränder,
fast på en strät, som blott ditt snille fann,
och se det mål, dit Alexander hann.
Till Österland flög djärft din häg mot vester:
orimlig tanken syntes — men var sann,
och därför hyllas du på jubelfester
af adel och af folk, af konungar och präster.

För att till verklighet få bytt din saga,
i purpurglans af tjusadt öga sedd,
fick långa år från land till land du draga,
besviken, gäckad, misskänd och beledd:
din plans förintelse var nästan skedd,
när god och mild Castiliens Isabella
dig halft förstod och du från Palos' redd
fick mot det obekanta kosan ställa
med vad till framtids dom att fria eller fälla.

Hvem skulle då ägt fog att dig förmäna
triumfens jubel, när du steg i land
med Spaniens höjda fana i din ena
och dragen värja i din andra hand!
En högre plikt likväl din künsla band:
för himlens herre front ditt knä du böjde
på nyupptäckt, på nyförvärfvad strand,
med glädjens utbrott in du stilla dröjde
och rörd till ödmjuk tack din milda stänma höjde.

I hütisk och giftig afunds mörka smedjor
man hväste lömskt mot dig förtalets dolk,
men dina bojar blefvo hederskedjor,
ditt adelsbref är fritt från smuts och solk —
ja, hvar gifs denna stund ett upplyst folk,
där ej ditt namn bärs fram på ärans vingar,

där ingen enda ämnet värdig tolk
 från hvardagslifvets värf sig uppåt svingar
 och dig ett högstämmt lof från fyra sekler bringar?

Förgångligt, dödligt föddes allt på jorden,
 och mull blott äro själva häfdens blad —
 hur gripande besannas ej de orden
 just nu, då halftva mänskligheten glad
 begär din höjtid öfver land och stad!
 Min riddersman, hvar är din mull, din kista,
 hvar fann du hvilan, hvarom sist du bad?
 Om det man stundom forskare hör tvista —
 ett står dock fast: ditt namn skall ej sin krona mista.

C. L. Törnberg.
 (CaLixTus.)

Kvinnligheten och de akademiska studierna.

Vår tid med sina fruktansvärda anspråk fordrar af oss människor insatsen af vår fulla kraft, om vi ej i den förtviflade kampen för tillvaron ömkligen skola duka under. Den fordrar duktiga, handelskraftiga samhällsmedlemmar, icke blott män, utan äfven kvinnor. Men mannen, som sedan årtusenden varit van att skriva det gamla bibelordet: »Han skall vara din herre» på sin sköld, kan och vill ej vänja sig vid att i kvinnan se ett med honom andligt jämbördigt väsen, en människa — liksom han. Stolt intalar han sig själf och andra, att han ensamt är berättigad att vara en människa i ordets fulla bemärkelse, åtnjutande alla rättigheter, och ensam befogad att förvärfva sitt lifs uppehälle på det andliga området efter fritt val. Kvinnans kallelse vare blott att i hem och familjekrets verka som hushållerska och barnens uppfostrarinna och att med honom dela det kroppsliga arbetet.

Likväl var vårt århundrade bestämt att äntligen väcka kvinnan ur den andliga letargi, hvari man invagat henne, och så uppstod den sträfvan, som fått namn af »kvinnofrågan», och som allt mäktigare gripit allt flere hjärtan, ju mera man velat dämna för densamma. Nu brusar den i höga vågor öfver de flesta europeiska länder, ja, kanske ännu högre på andra sidan oceanen. Från små begynnelseansatser har under de sista årtiondena åtminstone ett nytt område öppnats för kvinnans förvärfvsverksamhet på akademisk grund, nämligen läkaryrket. De ifriga förkämparna för den goda saken ha säkerligen med glädje följt de resultat Aesculapi kvinnliga lärjungar uppnått, och just dessa resultat torde vara ett fullgodt bevis för, huru obefogade och fördomsfulla de äro, alla invändningar af motståndarne till de kvinnliga läkare, ty deras svarta profetior ha på ett glänsande sätt vederlagts af obestriddliga fakta. Hvad dessa motståndare hufvudsakligen betona är, att »kvinnligheten skulle gå förlorad genom studierna och läkarens praktik — kvinnan vore icke andligt vuxen denna uppgift — och det finnes intet absolut behof af kvinnliga läkare.»

Dessa tre hufvudpunkter stå likväl som fullkomligt godtyckliga antaganden, påståenden, hvilkas riktighet af ingenting bevisas, men som tvärtom vederläggas af många fakta.

»Kvinnligheten skulle gå förlorad!» Hvem kan framlägga slående bevis för, att den kvinnliga läkaren måste förlora något af sin kvinnlighet vid studiet och utöfningen af sitt yrke? Har mau någonsin dristat sig att fränkänna sjuksköterskekallet kvinnlighet, detta kall, hvilket, liksom läkareyrket, fordrar lugn, mild-

het, människokärlek, tålmod, uppoffring och framför allt uthållighet! Men detta allt är egenskaper, som höra till kvinnans natur och i förening med sann blygsamhet gifva prägeln åt det kvinnliga väsendet. Sjuksköterskan har i ett troget, samvetsgrannt uppfyllande af sina plikter ingalunda någon lättare uppgift än läkaren gentemot det motsatta könet; tvärtom — hon kallas utan skrupler till *mannens* sjukbädd, under det den kvinnliga läkaren endast begär att få behandla sina medsystrar.

Är icke den verkliga orsaken att söka på annat håll, då man så mycket söker betona, att den studerande kvinnan skulle förlora något af »das ewig weibliche»? Är det inte månne mera tanken, att den akademiskt bildade kvinnan skulle upphöra att vara den obetydliga salongsdam och modedocka, som en stor del af skapelsens herrar helst vill finna i henne? Är det icke fruktan att mista ett angenämt tidsfördrif och en ypperlig kokerska, hvilkens ideal är en lyckad maträtt? Att det akademiska studiet måste efterlämna *något* spår hos kvinnan, däri har mannen fullkomligt rätt, men den, som resonerar rättvist, skall aldrig frukta, att den allvarliga, handlingskraftiga kvinnan skall i föreläsningssalar och högskolor förlora sin bästa prydnad — kvinnligheten. Visserligen skall den studerande kvinnan vara lika litet sympatisk för den sentimentalt svärmiske yngling, hvilken söker sitt ideal i ett smäktande, poetiserande väsen, som för vivören, hvilken fikar efter det kvinnliga endast i kroppsliga behag. Men efter en sådan kvinnlighet sträfvar väl ingen ädel kvinna.

För henne är kvinnligheten pliktuppfyllelse i utöfningen af förutnämnda dygder, och detta »ewig weibliche» skall kvinnan aldrig förlora genom akademiska studier. Och den sanne mannen, som söker kvinnligheten endast i dessa dygder, skall högakta, förstå och känna sig dragen till en sådan kvinna.

Den andra invändningen, att kvinnan ej är kompetent till akademiska studier, är lika litet hållbar som den första. Det kan ju ej förnekas, att genom falsk uppfostran och sociala missförhållanden kvinnan i allmänhet sjunkit ned till en obetydlig modedocka, en salongsprydnad, som invagat männen i den angenäma drömmen, att hon redan af fysiologiska skäl afstode från täflan med honom på intelligensens område. Många kvinnor ha likväl nu vaknat upp ur detta ovärdiga, själslösa tillstånd och bevisa dagligen, att de äro fullt vuxna en täflan med männen.

Ryska, engelska såväl som amerikanska universitetskliniker och laboratorier ha att uppvisa ett jämförelsevis betydande antal kvinnliga assistenter och praktiserande läkare, ett antal alltför talrikt för att kunna anses blott som undantagsfall. Att dessa kvinnliga assistenter kunna fullt mäta sig med sina manliga kollegor både i teoretiskt experimental medicin och i den rent praktiska kan ej omtvistas.

De medicinska facktidskrifterna gifva äfven de kvinnliga läkare hedrande vitsord. Många arbeten af kvinnor har väckt berättigadt uppsående, och om bland dessa vetenskapliga arbeten intet blifvit ryktbart och epokgörande, så är det ej underligt vid en tid, då äfven det starkare könet, som likväl är många hundra gånger talrikare representeradt vid universiteten, så ytterst sällan åstadkommer något framstående. Under den relativt korta tidrymd af 15 till 20 år, som kvinnliga läkare förekommit, ha de utträttat mer än nog för att till full evidens bevisa, att de äro vuxna sitt kall.

M. Schmidt.

Rivaler.

Skiss för Idun af Vilma Lindhé.

Det är i allmänhet ingen lätt sak att bli omtyckt och gillad af sina bekanta och umgängesväner, men mot Thyra hade ej själfva afunden något att anmärka.

Då hon gifte sig vid aderton års ålder, talades vidt och bredt om, hur bortskämd, okunnig och tanklös hon var, samt hur olycklig hon skulle göra sin man, den präktige, omtyckte kapten Hugo Stråle, som mer än en mor önskat till sin måg.

Att välja någon annan än Thyra hade aldrig fallit honom in, ty han blef förälskad första gången han såg henne, medan han ännu var löjtnant och hon okonfirmerad. Det var långt nog att vänta, tills hon blef så gammal, att han kunde framföra sitt frieri.

Han var flere år äldre än hon och hade inom sig gjort det löftet att vara god och öfvereende som en fader, om det behöfdes, ty mer än en hade afrådat honom från giftermålet.

Efter fyra års förlopp var han emellertid lika lycklig och förälskad som den afton han förde henne in i det egna hemmet som en blyg, rodnande brud, och de, som beklagat honom, hade kommit på skam, ty var någon hustru omtalad såsom klok och förträfflig, så var det hans.

I kamraternas lag syntes han aldrig, och mer än en af dem gjorde sig lustig öfver hans brådska att komma hem, hans sätt att storma uppför trappan och in i tamburen, där hon mötte, eller hans synbara stolthet öfver hennes vackra utseende och huslighet.

Han hade varit den förste, som skänkt henne sin hyllning, och när hon gaf sitt ja, skedde det utan tvekan, men mindre af kärlek än tillfredsställd fåfanga, ty ingen af hennes jämnåriga hade förlovat sig så tidigt eller med en så ansedd och framstående man.

Kärlek föder kärlek, och det dröjde ej länge, innan hon gaf honom sitt hela hjärta.

De fyra åren hade förlutit som en lycklig dröm, afbruten endast af tvänne nämnvärda tilldragelser.

Thyra födde en son ett år efter bröllopet, och Hugo mistade sin far några månader senare.

Var nu den första händelsen en outtömlig glädjekälla, så var den andra orsaken till rätt många bekymmer samt till de första meningskiljaktigheterna makarna emellan.

Hugo kände ingen djupare personlig sorg vid faderns bortgång, ty denne hade så länge varit sjuklig, att döden kom som en befrielse, men den pension han innehaft indrogs med hans död och lämnade änkan fullkomligt medellös.

Hugo älskade sin mor och hade skäl att göra det, ty utan henne hade han ej blifvit den man han var, och så trofast hade hon sträfvat för att hålla honom uppe, att hon väl förtjänade en lycklig ålderdom.

Otaliga gånger hade han också redan som yngling sagt henne, att hon en gång i framtiden skulle komma till hans hem — i fall han fick något — och blifva den första och käraste äfven där.

»Det hoppas jag att inte blifva,» hade hon svarat med ett vemodigt leende.

»Om jag också gifter mig,» svarade han raskt, »blir mamma ändå alltid den förnämsta.»

Hon strök undan hans mörklockiga hår och kysste den rena pannan — det var hennes enda svar.

Hon visste, att dessa ord aldrig kunde bli sanning, och önskade det ej heller, men de värmdes hennes hjärta under långa, tunga år. Han däremot glömde, att de någonsin yttrats, men vid löftet att taga henne i sitt hem stod han fast — och nu skulle det infrias.

Det finnes väl knappast något, som så skrämmer en ung, lycklig hustru som »att få en svärmor i huset», och Thyra gjorde allt för att få saken ordnad på annat sätt. Hvarför skulle hon nödvändigt bo hos dem? Det kunde ju betalas för henne på den ort, där hon nu bodde. Säkerligen stannade hon helst kvar, där hon lefvat största delen af sitt lif. Eller om hon nödvändigt ville bo nära sin son, hvarför inte hyra ett rum i närheten eller inackordera henne hos andra — man kunde ju träffas dagligen och vara oberoende å ömse sidor.

I detta fall var Hugo omedgörlig, och Thyra, som blifvit van att i allt få sin vilja fram, måste gifva vika. När hon så gjorde, ökade hon frivilligt i tankarne sin egen meritförteckning, på samma gång det hemliga agget mot inkräkterskan blef större.

Ännu i sista stunden var det stridigheter om, hvilket rum den gamla skulle bebo, ty våningen var egentligen ej större än som behöfdes. Det enda, som med lätthet kunde undvaras, var kabinettet bredvid Hugos arbetsrum, och han ifrade också, för att hon skulle få det, litet som det var, men åt gatan, med sol och särskild ingång från tamburen. Rummet begagnades endast, då det var främmande, ty Thyra satt alltid inne hos sin man eller i sängkammaren, men det var förtjusande möbleradt, och hon hade sitt skrifbord där. Det var en sanning, att hon aldrig skrifvit en rad vid detsamma, men den näpna, allt annat än praktiskt användbara lilla möbelen blef med ens outhärlig, och för att visa det satt hon där ofta med hushållsboken framför sig.

Här var det Hugo, som gaf vika, och ett gårdsrum i samma förstuga förhyrdes samt blef moderns surrogat för ett hem.

Det var nu hvarken från skrifbordet eller kabinettet Thyra ej kunde afstå. Hennes hemliga tankegång var, att rummet låg för nära mannens, att modern kunde få för mycket inflytande öfver honom, och att hon ej ville dela med sig af hans tid och tillgifvenhet — inte det ringaste — inte till hans mor en gång.

Thyra beklagades allmänt och lät beklaga sig, och när så svämodern verkligen kom i huset, beundrades hon lika allmänt och såg det ej håller ogärna.

»Ingen hade sett en sonhustru så uppmärksam och förekommande,» och det var hon också — inte ens i detta förhållande fanns något att anmärka.

* * *

Hela våningen låg mörk, men skenet från gaslyktorna utanför strömmade in, så att man mycket väl kunde se, hvad man tog sig för. I sängkammaren sprakade en brasa. Gossen hade nyss badat och somnat in, mätt och förnöjd i sin lilla barnvagn.

Thyra stod i matsalen med ett stort, hvitt förkläde framför sig och ordnade med välbehag det nypolerade silfret på buffeten — det var ju lika blankt och nytt som för fyra år sedan.

Det hade varit en bråkig dag, och hon var trött. Dagen därpå — bröllopsdagen — skulle blifva middag för det närmaste umgänget, och hon satte sin ära i, att allt skulle vara hemgjordt. Hon visste, att Hugo ej kunde låta

bli att småskryta öfver henne, och det var så behagligt att höra sig berömmas.

Någon sprang uppför trappan. Det var endast en, som gjorde sig så brådt. Hela hennes ansikte lystes upp af lycka. Inom ett ögonblick hörde hon sabeln rassla mot golvet och slöts i hans famn.

»En sådan flitig liten hustru — och så vacker!» — han kunde ej låta bli att säga det, och det var ju en sanning, det kunde hvar och en se.

Hela huset hade varit upp- och nedvändt på morgonen, och nu var det ordnad igen.

Återigen kysste han henne och kallade henne »sitt lilla troll».

»Kom, skall du få se,» sade hon själfbelåtet och förde honom våningen rundt.

»Minns du som i morgon för fyra år sedan?» frågade han.

»När du bar mig uppför trappan hit in,» smålog hon.

»Tack för dessa fyra år,» hviskade han rörd och kysste hennes hand.

Balkongdörrarne utåt gatan stodo halföppna. Utanför fönstren sträckte sig tätt planterade rader af lindar på hvardera sidan af körbanan. Vintern kämpade en sista kamp med våren, som snart skulle behålla segern, och doften af svällande knoppar och frisk mylla trängde in i rummet.

»Ska' vi tända ljus?» frågade hon.

»Nej, för all del! Men hvar är mamma?»

»Inne hos sig, du ville väl inte hon skulle varit med om allt bråket?»

Hennes röst hade fått en skärpa, som hon ej själf visste af.

»Nej, naturligtvis inte — men nu!»

»Hon har ju sitt trefliga rum, och vi träffas vid tebordet.»

»Men om hon känner sig ensam?»

»Hon har ju tidningen.»

»Har du skickat in den?»

»Det gör jag genast — hon får den före någon af oss.»

Han skrattade. »Vi glömma oftast att läsa den.»

Återigen fortsatte de sin rond och sågo på hvarje möbel, som skulle de fått den samma dag.

»Tycker du inte det ser alldeles nytt ut?» frågade hon med hemlig stolthet.

»Jo,» svarade han, »och vår kärlek är också ny för hvarje dag som går.» Hans röst hade blifvit otidlig, och det stod tårar i hans ögon. »Vi äro endast för lyckliga,» fortsatte han — »det kan inte vara rätt.»

»Inte vara rätt?» frågade hon förvånad.

»Jag menade — mot andra.»

»Är inte äktenskapet det heligaste och största af allt på jorden?»

»Jo — men jag tror ändå, att man skall vara människa framför allt.»

Nu blef hon häftig. »Är det inte att vara människa att fylla sina plikter till det yttersta. Ville du kanske, att jag skulle vårda mitt barn eller mitt hem på annat sätt, än jag gör? Jag vet sannerligen inte något jag uraktlåter.»

»Inte jag heller,» svarade han med en viss tvekan och tillslöt hennes mun med en kyss.

»Frun,» sade en tårfylld stämma borta vid dörren.

»Hvad är det, Lina?» frågade Thyra häftigt. Hon blef så rädd, att något misslyckats ute i köket, ty det var kokerskan, som talade.

»Jag skulle be att få gå hem till mitt ett slag?»

»Gå hem? — Nu!»

»Min far är sjuk, som frun vet, och jag tror . . .» resten dog bort i en snyftning.

Det blef alldeles tyst i rummet, medan Thyra öfvertänkte situationen.

»Jag skall naturligtvis koka geleet och göra alltsamman färdigt, innan jag går.»

Thyra blef betydligt lättare om hjärtat. Hon var känd för att vara om ej god, så åtminstone rättvis mot sina tjänare, och att neka kunde ej komma i fråga.

(Forts.)

Barnens teaterbesök.

Det är ganska vanligt, att barn, till och med konfirmander, af sina föräldrar tagas med på teatern eller ensamma tillåtas gå dit. Bland skratt- och applådsalvorna blanda sig vid lustspel, farsor och operetter vanligen äfven glada barnstämmor. Detta är emellertid inte något glädjande förhållande, ty på denna väg gå vi dåliga resultat till mötes. Alla, som hafva göra med barna-uppfostran, måste hjälpa till att motverka detta oskick, och därför riktar jag med dessa rader en allvarlig bön till dem, hvilka ungdomens välfärd ligger om hjärtat, att skänka frågan ett moget öfvervägande och betänka, hvilka vådor för tidiga teaterbesök ej kunna undgå att medföra för våra barn.

Om en uppfostrare i obetänksamhet ofta för sina myndlingar till detta slags förströelser, så skola inga förmaningar och visdomsord förmå bibringa dem öfvertygelsen, att det trogna arbetet i en liten krets är af högre värde än dessa nöjen, och att man måste betrakta nöjet endast som en krydda till lifvet, som endast i ringa mängder må njutas; de skola lära sig att i arbetet se en börda, i världsliga förlustelser lifvets enda mål. Den riktning för önsknings och begär, som barnsinnets i unga år bibringas, behåller det äfven i en framskridnare ålder. Nöjes- och njutningslystnaden växa allt starkare, och icke endast hälsa, tid och penningar skola engång offras dem, utan kanske ock dygd och heder. Jag vet nog mycket väl, att icke hvarje liten teaterbesökare alltid måste bli njutningslysten och lättsinnig, och att inte ens alla nöjeslystna prompt löpa förderfvets i armarne. Men på förderfvets väg äro de alla. Om man endast ville få ögonen upp för, hur dåraktiga den ömhet och kärlek äro, som nödvändigt vilja dela med barnen allt, hvad de själfva skatta, och som beklaga de staokars barn, hvilka förvägras deltaga i alla de vuxnes lustbarheter.

Må man också noga besinna, att den, som för tidigt får smaka på njutningen, för sig grumlar framtidens fröjd; man borde väl bevara den åt barnen åtminstone till ynglinga- och jungfruåldern. Först vid den tiden kan teaterbesöket bjuda dem full, gagnande glädje och en tillfredsställande njutning. Man behöfver knappast ha sett, med hvilken sannskyldigt andäktigt uppmärksamhet sådant ungt folk då följer skådespelets gång och operamusikens toner, under det de blaserade unga herrarne på modet med slö ledsnad — de ha ju för länge sen sett allt — stirra omkring genom sina kikare. Skådespelarne skulle finna en frisk publik, mottaglig för den dramatiska litteraturens bästa skatter, en publik, som inte endast då fyllde huset, när affischen lofvade en smaklös fars, en publik, som ej blott begärde »något för ögat», medan diktaren sträfvar att förädlande inverka på hjärta och sinne.

Man må ej inbilla sig, att teaterns förädlade inflytande äfven sträcker sig till barnen, och att teaterbesöken kunna befördra deras andliga och sedliga utveckling. De för teatern skrifna dramerna äro nu engång för alla icke lämpade för barn, och den behöfliga förbildningen och den rätta mottagligheten finnas ingalunda förhanden. Barn förmå alls icke fatta och förstå det fulla innehållet, den egentliga betydelsen och tendensen i särskildt de bättre teaterpjäserna, utan förlora fastmer ofta diktens tanke under betraktelser öfver kostymer, dekorationer och upptåg. Å andra sidan söka också föräldrarna vanligen ut stycken, som kunna bjuda de små mycken ögonfägnad och skrattretande pointer, men hvarifrån skulle då det hälsosamma inflytandet på förstånd, känsla och hjärta härleda sig? Tvärtom måste känslans estetiska bildning och uppfostran till det ädla och sköna lida därunder. Jag förnekar visst inte, att äfven vi vuxna gärna hjärtligen skratta åt upptågen och vitzarne i dylika stycken. Men barn stå, särskildt på grund af sin hämningsdrift, på ett helt annat sätt under desammas inflytande och missbruka, hvad de höra. Och så få vi äfven besinna, att dramerna liksom romanerna försätta åhöraren i en främmande, från verkligheten oftast vidt skild värld; att de med livets verklighet obekanta barnen ta dessa framställningar för sanning och vid utträdet i lifvet engång kunna genom sådana förryckta åsikter ställas helt oskickliga att reda sig, ja, kunna förspilla hela sin lefnadslycka. Hvarför skulle vi inte bespara våra barn en sådan strid och disharmoni mellan drömmen och verkligheten?

Och till sist är ej att förgäta, att teaterbesöken hos våra barn kunna uppväcka känslor och begär, som helst borde förblifvit utvecklade. Det är förvånande, hur likgiltigt man plär vara just i denna punkt, ehuru väl knappast någon finner det i sin ordning, att redan barnen erhålla inblick i könsfrågor. Det må gärna vara, att de därvidlag sakna klara begrepp; men genom att åse scenens förälskelser och åhöra de förälskades språk måste nödvändigt barnen väckas till aningen om sexuella känslöströmmingar. Det hemlighetsfulla öfver dessa för dem hittills fördolda förhållanden eggjar den unga inbillningskraften; drömmande sitta de där sedan — obehagade af de vuxne — och samtala med andra barn om sina gjorda upptäckter inom en värld, full af den förbjudna fruktens lockande behag. Och detta allt skulle icke vara skadligt? På barnalitteraturens område bemödar man sig numera att gifva de unga en sund läsning. Är det då inte dårskap att å ena sidan gilla dessa bemödanden och samtidigt genom teaterbesök försorsaka barnafantasiens eggelser, som genom dagar och veckor gifva sig tillkänna i deras samtal och drömmar, och hvilka ofta nog vid deras inbördes umgänge i skolan och vid lekarne föranleda de farligaste och de sorgligaste påfund?

Besinnen allt detta, föräldrar! Vänjen edra barn vid enkla och i god mening barnliga förströelser och inpräglad hos dem, att lifvets lycka icke ligger däri att »vara med om allt!»

G. Falke.

Sen till, att *Idun med Modetidning* finnes hos alla edra bekanta!

Fru Kolombus.

I dessa dagar, då öfver hela världen den store upptäckarens minne firas på fyra-hundraårsdagen af hans första landstigning i Amerika, synes det dock, som om alla, ja själfva kvinnorna, glömt bort en viss person, som väl borde ha rätt att påräkna någon äminnelse i detta sammanhang.

Det är synnerligen anmärkningsvärdt, att i våra dagar, då fruntimren kommit så långt fram i första ledet — och särskildt vid detta tillfälle, att de tillätit fru Kolombus att sjunka så fullständigt ned i glömskans haf.

Mähända har emellertid fru Kolombus större del i sin mans lyckliga upptäckter än de flesta berömda mäns oberömda hustrur.

Kolombus gifte sig år 1470 med en fröken Palestrello från Lissabon, hvars fader var en bekant sjöfarande. En del af hennes hemgift bestod i åtskilliga värdefulla kartor, dagböcker och viktiga anteckningar. Ända från barndomen hyste hon stort intresse för sjölifvet, och hennes hem var en af de platser i Lissabon, hvarest den tidens intresse för geografiska upptäckter var störst. Då hon ännu var ganska ung, följde hon med sin fader på flere resor i okända farvatten, därur ler hon gjorde geografiska anteckningar, som sedermera ofta blefvo Kolombus till stor nytta.

Det finnes knappast någon bild af denna tappra samt begåfvade kvinna, och en sådan skulle vara en passande gård åt hennes minne.

Ur en moders dagbok.

Studie för Idun
af Inga Schenfelt.

U vilken nyhet! Min förstfödde, älsklingen, min stolthet, mitt hopp, underrättar mig om sin förlöfning. Hans bref andas jubel och lycka, den varmaste öfvertygelse om dess varaktighet. Hvad jag blef glad!

Hans framgång har, från det första skolbetyget till och med hans sist genomgångna examen, utgjort den renaste fröjd för mitt hjärta.

Så ock meddelandet i dag, men — det var blott en reflex från hans hänförelse. Hvaraf kom då det stygn af smärta, som ännu svider inom mig? Måste jag tvifla på min öfvertygelse om moderskärlekens fullkomlighet, dess allt uppoffrande styrka och tålmod att gladt försaka. Finnes då intet hos människan, som är fullt rent?

Länge har jag suttit här med min sons bref i handen, läst det om och om igen. Däri finnes intet, som mitt förstånd ville se annorlunda än just så som det är, och likväl hafva tårar trängt fram i mina ögon, tårar af smärta. Och efter noggrann pröfning har jag funnit, att grunden, den förhatliga grunden till denna känsla är — *egoism*.

O, hur jag blyges öfver mig själf, öfver att nödgas inse min svaghet! Men jag lider däraf, att jag efter denna dag har endast andra rummet i min sons hjärta, ty så är det, så blir det och så bör det vara.

Förut har han satt sin moder högst i sin kärlek, hvilket för mig varit den skönaste tanke, och jag har läst i hans hjärta som i en öppen bok. Detta har smekt min egenkärlek, min modersstolthet, se där allt!

Ja, mitt fel är stort, men Gud skall hjälpa mig att öfvervinna det.

Hittills har jag öfvervunnit kroppslig svaghet och många andra pröfningar för mina barns skull; nu gäller det att äfven besegra en andlig brist, och den blir svårare än allt annat att tygla. Dock, det måste lyckas mig!

I dag har jag besvarat hans bref. Bad honom icke skicka hennes porträtt. Sådana endast vilse-

leda och vålla vanligen missräkningar. Jag föredrager att först se originalet. Att hon är en skönhet, önskar jag icke, men ack att det ej måtte vara något för mig motbjudande i hennes yttre. Det första intrycket slår lätt djupa rötter.

Ja, nu bryter egoismen åter fram. Hvad betyder egentligen ytan? Och huru föga betyder det, jämförelsevis, hvad som förnöjer mitt öga, då det är just honom hon bör behaga framför alla andra. Jag skall och jag vill älska henne, därför att hon älskar honom och han henne, annars frångår jag min mission såsom en god, rättänkande moder.

Min väg är tydligt och klart utstakad, den kommer jag och att gå såsom den enda rätta, och allt blir då godt. En svärmöder får ej vara partisk, det bör hon sky som en synd. Ser hon fel — tänke hon då: äfven mitt barn är ej utan brister, det har troligen flere, än dem modersögat ser, och hvarför skulle jag inte öfverse med en annan moders barn liksom med mitt eget?

Ur den unga fästmöns dagbok.

Min fästman har skrivit till sin mor om vår förlöfning. Han afgudar sin mor, och jag undrar, om jag skall kunna göra detsamma. Det är kanske min plikt, och jag vill visst uppfylla den, men kan man befalla öfver sina känslor och intryck? Jag är mycket rädd, för att hon är sträng, att hennes första blick på mig blir mistrogen, forskande. O, då dukar jag alldeles under. Måtte hon likna sin son — sådan han ser ut i min närhet. Ibland har jag öfverraskats af allvaret i hans ögon, då han varit tillsammans med andra människor.

Männe han har moderns eller faderns ögon? Jag vågar ej fråga därom, ty då vill han veta skälet, och det är ju barnsligt af en stadgad fästmö. Ack, så nyfiken jag är på min andra mamma! Hålla af henne bör jag i alla händelser. Det måste hon förtjäna, som har fostrat en sådan son.

Huru förunderligt i alla fall att man ej kan gifva sig med mindre än att få en sådan där *adoptiv* mamma! Men se, detta är nog en ful tanke! Den måste genast »öfver bord».

Skulle jag kunna annat än älska den, som han ställer högst och gifver sin varma, sonliga kärlek?

Det må således redan vara afgjort, att jag håller af henne.

Men — så nyfiken jag är på vårt första sammanträffande. Och litet oroligt också.

Ur moderns dagbok.

Nu är jag lugn och nöjd. Hon är här, den täcka lilla Annie, som fångat min älsklings hjärta och intagit äfven mitt. Jag tackar Gud att kunna nedskrifva detta, och jag finner mig stundom, som upplefde jag min egen ungdom; så drager de två ungas lycka mig med sig inom sin trollkrets. Den är så rik och varm, denna lycka, rik i kärlek, rik i hopp; allt gestaltar sig ljusst, äfven inför en nykter åskådning, för dessa två och deras framtid. Och icke blir jag den svärmöder, som kommer störande emellan dem.

O, de stackars fruktade, ofta misskända, stundom misskännande svärmödrarna, hvad jag beklagar dem! Genom min erfarenhet skulle jag också kunna säga de sistnämnda något, jag som varit så nära att likna dem, men genom strid och bön uppryckt egoismens och afundens plantor ur mitt hjärta.

Ur fästmöns dagbok.

Det var så förunderligt högtidligt inom mig, då vagnen stannade vid min fästmans föräldrabem. Jag såg då intet af all dess storslagna, natursköna omgifning, jag endast darrade af obestämd oro. En jungfru förde oss in i tamburen. Hur jag fick hatt och kappa af mig, vet jag icke. Så slogos salongsdörrarne upp, en högest, vacker, äldre dam kom emot mig med öppen famn och... ack, med min älskades ögon, hans goda, leende min...

Vi kysstes så hjärtligt, och hon höll mig så fast omsluten, att min fästman slutligen utropade: »Får inte jag vara med?»

»Jag höll verkligen på att glömma dig, för första gången, min käre, käre gosse! Och haf nu tack, för det du fört henne, som du älskar, med dig till mig!»

Så ljöd hennes svar i den hjärtligaste ton, och med ens voro allt mitt bryderi, min oro borta.

Jag finner mig så väl, som vore jag i mitt eget

hem, och glömmen ofta skillnaden i ålder, då min nya mamma lifligt omfattar mina små intressen och roas af hvad jag tycker mest om. Det är endast hennes hvita hår, som åldrats, och det är så vackert. Redan första aftonen, då hon följt mig in i mitt förtjusande sofrum, sade hon:

»Du, lilla Annie, och jag, vi få många förtroligt trefliga stunder tillsammans, det skall du få se.»

Jag tvekar intet alls därpå och är så glad, så glad!

Den venstra handen.

Med tacksamhet tillgodogöra vi oss alla dagligdags välsignelserna af vår beständigt framåtgående moderna kultur, och ingen af oss, som nu leva och sträfvä, skulle önska sig satt tillbaka till en tidigare kulturperiod. Och dock måste vi tillstå inför oss själva, att vi i många hänseenden »jorde bättre, om vi vände åter till naturtillståndet, ty våra bruk och sedvänjor motsäga ofta naturens ursprungliga afsikt och bestämmelse.

Dessa rader vilja vara ett försök att åter förhjälp en af våra outhärligaste lemmar till sin medfödda rätt — den venstra handen.

Hvarför — har jag ofta frågat mig — försumma vi så afsiktligt vår venstra hand? Så afsiktligt och så oförsvarligt. Vi nyttja den venstra ögat lika mycket som det högra, det venstra benet som det högra, hvarför försmå vi då bruket af vår venstra hand? Någon grund därför står ej att finna; den venstra handen är danad liksom den högra, hvarför skulle den icke utbildas liksom den?

Det är inte sed, skall man kanske svara mig. Mig tyckes det emellertid vara en dålig vana, som sakrar allt berättigande. Den är framför allt onaturlig.

Om vi till exempel aktgifva på ett litet barn, som nys kommit till den utvecklingsgrad, att det förmår utföra själfständiga, afsiktliga rörelser: det använder venstra handen som den högra. När barnet blifvit en smula äldre, och om något föremål räcker fram emot det, griper det utan tvekan efter detsamma med den venstra handen såväl som med den högra. Men nu träder uppfostran enligt modern sed emellan: »Nej, min älskling, man sträcker fram högra handen», och modern skjuter tillbaka den stackars venstra handen och lägger namnet eller leksaken i den högra.

Ute i Kungsträdgården såg jag nyligen en liten fyra-, femårig pys roa sig med att kasta sten mot målet af en trädstam; jag fäste mig särskildt vid, att han kraftigt och skickligt omvexlande kastade med båda händerna. Just som jag förnöjde mig däråt, uppträdde hans mamma på skådeplatsen och förhöll sin lille herr son: »Hur ofta har jag inte sagt dig, att du bara skall kasta med högra handen; se bara, hur de andra små barnen göra!»

Så fortgår uppfostran, till dess det naturliga människobarnet vant sig att låta den venstra handen hänga sysslolös och obegagnad och endast nyttjar den högra. I människornas urtillstånd emellertid icke endast ägde man, utan nyttjade äfven två händer. Ännu i dag svinga vildarne sina dödsbringande vapen med den venstra handen som med den högra.

Vi ha ej att kämpa mot en naturlig brist, utan mot en onaturlig sed, då vi förorda den venstra handens utbildning. Hvilken vinst vore det ej för enhver i vår rastlösa tid att kunna arbeta med den venstra handen som med den högra!

Enstaka fall bland mina bekanta ha bevisat mig, att de vuxne, som ej med våld hämmade

sin barnafärdighet, arbeta lika bra med den ena som med den andra handen. En gosse kom nyligen hit ned till Stockholm från Norrland; han hade i den öfverfyllda folkskolan i sin hemort oanmärkt fått skriva med venstra handen och gör det lika skickligt och snabbt som sina högerhänta kamrater; vidare känner jag en dam, som understundom sköter saxen äfven med venstra handen; hon kan omvexlande hvila den tröttade handen, då hon är sysselsatt med klippling. En ung flicka, som från födseln saknar högra armen, skriver, broderar och tecknar med sin venstra hand bättre än många, som äga bägge armarne i behåll. En äldre herre, som är tecknare vid en litografisk anstalt, arbetar samtidigt med båda händerna; han utför således dubbelt mot någon annan, som också naturen förlänat tvänne händer.

Vi måste äfven taga i betraktande fördelarna af en liksidig kroppsutbildning; missbildningar genom skolios skulle förminskas genom en dylik liksidig öfning.

Och hvilken fördel vid olycksfall, som draba högra handen! Nu heter det: »Tyvärr är det den högra handen! Arbetaren, fadern är nu arbetsoduglig!» Den venstra handen kommer inte ens med i räkningen; den är inte öfvad, naturen kunde dock lika väl som den högra lära sig arbeta.

Borde vi icke försöka att äfven utbilda den venstra handen i stället för att afsiktligt låta den förspillas? Om dessa rader förmådde bidra till en dylik återgång till naturen, skulle vi därigenom förskaffa kulturen nya hjälpkällor.

Jenny O.

Husmoderlig almanack.

Oktober.

Innan årstiden blir för ruskig och kall, undanstökar husmodern de sedvanliga höstgöromålen, bestående i *byk*, *bak*, *radikalrengöring*, *bergning af potatis*, *kål*, *rötter och frukt*, *inläggning af surkål* m. m., framtar den nedlagda påls- och vintergarderoben; bereder *potatismjöl*, insätter innanfönster m. m. d. — För mindre hushåll, där brygghus äro svårare tillgängliga för *bykning*, rekommenderas anskaffande af *Huskvarna tvättmaskin*, som visserligen kan anses vara dyr (50 kronor), men som dock snart gör sig betald, emedan man aldrig behöfver någon främmande hjälp; naturligtvis bör man då äfven äga en vridmaskin. Angående den sistnämnda påstås allmänt, att gummivalarna blifva förderfvade af, att man låter kläderna gå heta igenom dem. Vid användande af *Huskvarna tvättmaskin* kan likväl det sistnämnda knappt undvikas, och kan jag försäkra, att det ej heller det ringaste skadat min vridmaskin, som varit i bruk hvar 14:de dag under 5 års tid. Kanske detta beror på god omvårdnad icke öfrigt; så t. ex. återinsätta vi hvar gång efter slutbegagnandet de små tråklossarne vid ändan af valsarna, hvilka hålla isär dem och sålunda bevara dem för tryck mot hvarandra. Det lilla besväret har visat sig vara af stor nytta. — Förrådet efter ett större *bak* har ofta sina svårigheter att en längre tid förvara. Mjukt bröd står sig i allmänhet längre, om man i degen tillbländar litet rifven kokt potatis, förvillda risgryn eller några russin; förvaring i glaserade krukor är nästan lämpligare än i bleckburkar. Om det blott är fråga om att hindra brödet att mögla, utan afseende på att det blir torrt, så nedläggas limporna, med litet mjöl strödt emellan, ännu varma i en säck, som upphänges på luftigt ställe. Knäckebröd »slår ej igen sig», om det förvaras i slutna bleckkär.

Den *radikala rengöringen* och städningen gälla ej allenast boningsrummen, utan i lika hög grad kök, skafferi, visthus och andra uthus — vedbodas ej förglömmas. Till skurning af våra metallkärl utjudas nuförtiden mångfaldiga s. k. putsmedel, af hvilka en del kan vara utmärkt. Ett enkelt sätt, som man dock alltid har tillhanda, är skurning med rå potatis och fint pulvriserad skursten, hvarvid dock måste iakttagas, att sista gnidningen bör

ske med rent torrt linne. — Vid *förvaring af frukt* gäller detsamma som om potatis, att den står sig bra i tunnor mellan torfströ eller torfmull. Den som har särskilda frukthyllor i källaren, kan lättare syna äpplena och iakttaga därvid att vända hela förrådet, så att än stjälkarna än blomfröet är uppåtvändt. Ovanligt stora vackra äpplen lindas hvar för sig i silkespapper. Helst läggas pappersark öfver hyllorna. Om äpplen ligga länge i torra rum, innan de komma i källaren, skrumpna de lätt, i synnerhet för tidigt skördad frukt, eller om den ligger på ett dragigt ställe. Vinterfrukt, hvarpå solen skiner, kan ej stå sig länge. — Af äpplekart kokas nu genast äpplesaft, vin (cider) och marmelad, af den sämsta beredes ättika. Äfven kan man koka ett förråd af sylt och äpplemos och torka en del af förrådet. Vill man torka hela päron, så förvällas de förut, och ett djupt kors skäres tvärs öfver den tjocka ändan. Under torkningen uttagas de allt emellanåt ur ugnen och neddoppas i äpple- eller päronsaft. — Svarta prickar på äppleskal äro ett slags svamp, som kan inverka menligt på hälsan, därför bör man varsamt aftorka rå frukt, innan den förtäres, och helst alltid skala den åt barnen. Angående *inläggning af surkål* (jfr Hjälpredan 1891, 187) tillägges här, att man kan förvara hela kålhufvuden i stället för sönderskurna eller hyflade, och att hvita rofvor ägna sig till surjäsning. — *Potatismjöls* beredning sker nog öfverallt efter ungefär samma metod; under september och oktober månad lär potatisen innehålla det finaste mjölet. Man väljer dessutom stora, stärkerika potatisar för ändamålet. Under torkningen vänder man mjölet ofta, för att skydda det från att surna. — Vid inköp af ljusförråd bör man ungefärligen beräkna åtgången för vintern, emedan gamla stearinljus upplösa hastigare och rinna.

När allt hostarbeta i trädgården ända till kålupptagning och djupgrävning är undangjordt, glömmen man ej att låta alla trädgårdsredskap grundligen rengöras från rost och insmörjas med fett eller olja. Man noterar, hvad som möjligt bör nyanskaffas till våren, och låter genast laga det bristfälliga.

Stenia.

Lamporna och deras skötsel.

De långa mörka höstkvällarne äro redan öfver oss, och lampan tändes med hvarje dag allt tidigare i fars studierum, vid mors sybord eller för lexläsningen i barnakretsen. Det kan ju därför i dag vara skäl att tala några ord om våra lampors utstyrelse och vård, och börja vi då med att litet orda om lampskärmarne.

En vacker lampskärm på en stilfull lampa kan nästan jämföras med en dyrbar och vacker möbel. Den är dessutom ett af de föremål, som väcker mesta uppmärksamheten i ett rum, och som oftast beskådas, måhända på grund af sin ljusa färg. Enhvar, som tycker om att se sina rum pryddiga, offrar därför gärna litet på denna utgiftspost.

För inte så länge sedan tillverkade man ganska vackra skärmar af silkespapper, som veckades i handen; de togo sig bra ut och voro billiga, men man har dessvärre sett allt för många af dem och det till och med i så afskyvärda färger, att deras dagar väl snart äro räknade.

Men om man nu skall öfvergifva papperet, är det därför inte nödvändigt att ta sin tillflykt till så dyrbara material. Som underlag begagnar man god satin af vacker färg; öfver denna anbringas billig crêpe, tyll eller tarlatan. Det billigaste blir härvidlag nästan det bästa, ty skillnaden mellan en skärm, gjord af dyrbara tyger, och en af billigare blir inte synnerligen stor, då det tilltalande vid ett dylikt arbete mycket mer ligger i färgens skönhet och ett smakfullt arrangement än i stoffets kvalitet. Band och spetsar, som användas för skärmen, kunna ock vara af billigare sort; endast bör man, hvad angår spetsarne, välja dessa af lätteste och luftigaste slag.

En sak emellertid vore det dålig ekonomi att köpa billigt, och det är själfva stålträdsställningen. För det första är formen smaklös hos de billigare ställningarna, dessutom äro de föga solida. En god ställning håller däremot länge och väl, och när skärmen slites och smutsas, kan den förses med nytt öfverdrag. Äfven är eldsäkerheten större vid de bättre ställningarna, då dessa göras med större öppning för glaset och denna ofta dessutom omgifves med ett stycke messingsbleck eller glimmer, som hindrar antändning.

Färgen bör alltid vara ljus. Man får nog visserligen se mörkröda skärmar med svarta spetsar, men den röda färgen är också den enda, som tål att användas mörk. Emellertid stjäl den allt för mycket ljus och gör på mången ett högst obehagligt intryck, hvarför man gör obetingadt bäst i att välja andra och för ögonen mindre tröttande nyanser. Och man har ju tillräckligt att välja mellan! Där finnas de blå och ljusgröna, rosa, guldrödt, majs-gult. Ljuset blir gärna något kallt genom blått och grönt — ungefär som mänsken, hvarför detta passar utmärkt i soffrum, under det att det ej tar sig riktigt bra ut i andra rum, med mindre än att de äro starkt upplysta. Detta är däremot ej fallet med de varma, gulröda färgtonerna.

Mycket modern är pagodformen. Från den ring, som omsluter lampglasets öfre ända, utlöpa med lika mellanrum 6 horisontala, omkring 25 cm. långa spröten, hvilas ändar förbindas med nästan halfcirkelformade, nedåt böjda stycken metalltråd. Det uppstår således en dal eller sänkning mellan hvarje par af strålspröten. På undersidan beklädes ställningen med satin, medan man ofvanpå kläder med tarlatan, som fastsys på hvar af de sex buktiga partierna i rätta veck, alltså mellan ringen om glaset och bågen, som förenar sprötenas ändar. Härtill ätgå sex stycken, 25 cm. långa och 80 cm. breda, i allt omkring 2 meter tarlatan. Därpå anbringas kappan, som äfven kan göras af satin, 20 cm. hög med 1½ cm. upp öfver kanten. Den påsys i veck. När den göres af tunn silkestaft, beräknar man omkring 5 meters längd för det hela. Till sist döljes kappan af en rynkad spets af samma bredd, som sys så, att en liten kant faller ned och döljer sömmen. Vid ringen om glaset anbringas ock en rynkad spets, som står några cm. upp öfver skärmen. Om epetsen knytes en rosett af band i skärmens färger. Af spetsar ätgå alltsomalls 8 meter, af band 1 meter.

Och nu komma vi till kapitlet om lampornas behandling. Mången husmor anser detta så viktigt, att hon själf putsar och håller dem i stånd. För dessa, som ha öfning i saken, kunna dessa råd ha föga betydelse. Men vi ta nog ej fel, om vi påstå, att många af våra unga damer, som afton efter afton förarga sig öfver den dåligt lysande lampan, kunna ha nytta af dem.

Till lampornas rengöring bör man ha en ask, som innehåller två lappar, en för glaset och en för lampan, lampborste och en sax, som, likt de gamla ljussaxarne, har ett rum att uppfånga nedfallande stycken af vecken. Man börjar med att skruva af det stycke af mekanismen, i hvilket glaset hvilat, och som omsluter röret för vecken. Detta putsas och torkas, hvarefter man klipper och putsar vecken samt det inre af det metallrör, hvare den är innesluten. Härvid kan man begagna en hårnål, som böjes efter behof. På den sista tiden ser man i handeln några små billiga och ganska praktiska apparater för vekens putsning. De vridas rundt

omkring och afskåra härvid vecken samt uppsamla resterna.

Vecken måste klippas mycket jämnt, annars osar lampan och lyser dåligt. När allt är putsadt och ordnad, påhålls fotogenen, som ej bör nå för högt i oljehuset, då den lätt sipprar ut, när lampan bäres, och för öfrigt ljusstyrkan minskas.

Ett lampglas är en bräcklig tingest, men lyckas man bara bevara det en tid, blir det gärna af lång varaktighet; somliga påstå, att detta ock skall vara fallet med glas, som fått någon slags skavank. Visst är emellertid, att ett lampglas länge kan göra tjänst, om man blott är försiktig med det. Fuktighet bör aldrig få komma vid glaset — hvarken i form af fuktiga trasor eller fingrar. Det mörka lager, som bildar sig omkring lågan inne i glaset, bör alltså aldrig tvättas bort. Detsamma gäller de hvita fläckar, som uppstå på glaset, om tändstickor tändas öfver lågan. Man bör bättre göra till regel att aldrig så tända sina stickor.

Ett godt putsmedel för lampglas har man i torr träaska eller fint pulvriserad pimpsten. Askan strös på en torr lapp, som vecklas om en liten pinne, med denna gnider man glaset, tills fläcken försvinner, hvarefter man putsar med en torr lapp eller lampborsten. I hvardagslag putsas glaset lättast genom att gnidas med sammanskruckadt silkespapper eller vanligt tidningspapper.

A propos lampborsten, så ha många glas fått sitt bavesår genom dennas skaft af flätad järntråd. Det kan nog därför löna omaket att omlinda detta med något tjockt, mjukt tyg.

Minst besvärlig är lampans utvändiga putsning. En lapp är i allmänhet tillräcklig för att aftorka dammet. Har däremot lampan stått någon längre tid oanvänd, krävas starkare medel. Lampor af porslin tvättas med varmt vatten, hvare man upplöst litet soda, men man får akta sig för att låta sodan rinna ned på lampfoten, om denna är af metall, ty den antar då af sodans inverkan en grågrön färg.

Lampor af brons eller andra metaller rengöras med en borste, doppad i vatten, tillsatt med salmiaksprit, hvarepå man noga torkar med en torr lapp. Förgyllda och starkt ornamenterade lampor böra torkas med sågspån, som sedan aflägsnas med en borste.

Mycket vinnes, om lamporna påfyllas om morgonen, ty de flesta olycksfallen råka dem, där de slängas hemlösa omkring i ett fönster eller på en bänk. Därför: låt det vara en oeftergiflig regel, att lamporna ordnas om morgonen!

C. B.

Ur notisboken.

En porträttbyst af Fredrika Limnell, modellerad af professor Börjeson, var utställd på första höstsamkvämet å damernas »Idun», som ägde rum förliden lördag. Vid samma tillfälle uppläste fru Amanda Kerstedt en af henne författad skiss; musik utfördes af fruarna Sellholm och Lind samt fröken E. Posse.

Två silfverbröllop. Att en person får fira två silfverbröllop torde allt vara ganska ovanligt. Detta har dock i dagarne inträffat, då provinsialläkaren i norra Dalslands distrikt d:r L. R. Blume firade sitt andra silfverbröllop — naturligtvis inom ett andra gifte. Doktor Blume är närmare 83 år gammal.

Inga telefonfröknar mer! Telefonfröknarna skola snart tillhöra det som varit, om man får tro de amerikanska tidningarna. Det skall nämligen ha lyckats en amerikansk elektriker att konstruera en automatisk apparat, som snabbt och säkert uträttar hela deras arbete.

*

Ett kvinnligt spelets offer. I början af augusti hyrde en fröken Jane Armstrong från Newyork en liten villa i Nizzas omgifningar. Vid sitt första besök i Monaco kunde hon ej motstå frestelsen att försöka spellyckan, som äfven första dagen var henne så gynsam, att hon vann 100,000 francs. Hon gjorde nu det löftet att aldrig mer återvända till Monaco, men bröt för några dagar sedan detta löfte och spelade på samma n:r, på hvilket hon förra gången vunnit, tills hon förlorat hela sin till ungefär 1,000,000 francs uppgående förmögenhet. Hemkommen tog den 26-åriga kvinnan en revolver, jagade sig en kula genom hjärtat och dog på stället.

Litteratur.

Vårt århundrades folkhjärte, Guiseppe Garibaldi, af *Cecilia Bååth-Holmberg*. På Fahlcrantz & C. os förlag har den talangfulla, för Iduns publik välbekanta författarinnan under denna titel börjat utgifvandet af ett arbete, som loftar att bli af synnerligt intresse. Tio år äro nu gångna, sedan den ryktbare folkhjärten gick hädan, och författarinnan har ansett tiden vara inne att fylla en brist i vår litteratur, som hittills saknat någon utförligare skildring af den märklige mannens skiftande, nästan sagolika lefnadsöden. Hon har därvid begagnat de yppersta källor, som i detta ämne stått att tillgå, och hennes kända framställningskonst och lifliga stil ha ej kunnat föfela att af det rika materialet åstadkomma en verkingsfull och fängslande skildring. Arbetet utkommer under loppet af hösten i 6 häften å 75 öre.

Amatören, handbok för konstslöjden i hemmet, efter Sales Meyer af *Hugo Hörlin*. Vi ha förut påpekat detta instruktiva arbete, som måste vara välkommet för alla våra nu så flitigt konstslöjdidkande damer. Det tredje häftet föreligger redan, liksom de föregående rikt försedt med illustrationer till textens förtydligande. I detta häfte behandlas företrädesvis olika slag af inläggningsarbeten.

Linnea, den från Vadstena af *Erik Wallin* utgifna lilla tidningen för barn och ungdom, förvärfvar en allt större vänkrets i svenska hem och förtjänar det ock genom sina goda egenskaper: för den unga publiken väl afpassade berättelser af svenska pennor, vackra teckningar därtill, äfven de svenska, och roande tanketäffingar för hvarje nummer.

Teater och musik.

Kungl. operan uppförde i lördags Webers alltid lika populära opera »Oberon». Främsta intresset tilldrogo sig äfven här fru Östberg och hr Ödmann som resp. Rezia och Huon. Ett bättre utförande af de bekanta och svärjungna ocean- och krigsariorna, än som nu kom desamma till del från de båda framstående konstnärernas sida, torde man näppligen här hafva hört. Ny för aftonen var fröken *Wolf* i *Fatimas* parti. Om man undantager taldialogen, som ju alltid vållar fröken W. vissa svårigheter, reder hon sig mycket bra med föreliggande uppgift. Särskildt gör rösten sig förträffligt gällande i duetterna med Rezia och Scheramin, för hvilket parti hr *Johanson* särdeles väl lämpar sig. Öfriga rollinnehafvare göra sitt bästa. Det hela ledes ypperligt af hr *Hallén*, och särskildt förtjänar orkestern beröm för utförandet af uverturen.

Om måndag återupptages »Skrifvarkungen». I morgon lördag gifves säsongens första symfonikonserter, hvarvid uppföres: Mozarts Ess-durs symfoni samt förspel till Parsifal och Charfreitagssauher ur tredje akten af samma opera. Vidare kommer fröken Hulting, elev af hr Arlberg, att föredraga konsertarian för sopran »Ah Perfida» af L. van Beethoven. Vidare utföres Andante cantabile ur kvartett (D-dur op. 11) af Tschaikevsky samt Air de Babet ur Scène Pittoresque af Massenot.

K. Dramatiska teatern gifver i morgon en afskeds-recept till förmån för hr Svante Hedin. Programmet upptager »Duvals skilmässa», och att här blir proppfullt hus, är ju naturligt.

Fiiharmoniska Sällskapet ämnar under sitt nu ingångna nionde arbetsår gifva sedvanliga tre abonnemmentskonserter, vid hvilka följande musikverk skola komma till utförande:

Stabat mater, ny komposition för soli, blandad kör och orkester af Gunnar Wennerberg, *Spökbruden*, ballad för soli, blandad kör och orkester af Anton Dvorák, 1:sta aktens final ur musikdramat *Parsifal* af Richard Wagner, nya *kvartetter* för blandade röster af Johannes Brahms, *Signe lill's färd*, konsertdikt för soli, blandad kör och pianoforte af August Söderman, *Forngrekisk sångcykel* för blandad kör och pianoforte af Max Zenger och *Sur la mer*, körer för fruntimmersröster med pianoforte-ackompanjemang af Vincent d'Indy. Abonnementslista finnes utlagd i Abr. Lundquists Hof-musikhandel.

Familjen på Annedal.

Novell
af
Amy Palm.

Belönad med hedersnämmande vid Iduns sista pristäffing.

(Forts.)

Hvilken oerhörd spänstighet, hvilken enorm motståndskraft äger ej ett sådant sinne; det drömmar glädjedrömmar, innan tåren ännu torkat, det lockas till dans efter bjudande toner vid afgrundens rand. Men lika lätt har det äfven att, då en obetydlig dimma för en stund skymmer ljuset, finna mörkret kolsvart och finna natten evig, fastän erfarenheten lärt, att dag följer efter natt.

Sådan var Torsten. Han ville hjälpa alla, han ville hinna allt, han skulle uträtta och förbättra allt och såg världen i ljus, idel ljus under sin vanliga sinnesstämning, tills den ibland slog om till den andra ytterligheten. Det fanns blott en sak, som ej slog om, hans kärlek till Henriette, den hade vuxit samman med honom.

Hvetet hade tagit skada, öfver hälften af den präktiga skörden var förstörd.

En del hade visserligen blifvit räddad, men det var så obetydligt.

Torsten hoppades, att potatisen skulle ge god skörd, det blefve ändå något.

Grepe man blott verket an, skulle det möjligen kunna gå.

Ladugården gaf afkastning, visserligen ännu inte nog för hvad den kostat, men så stod den där också ett ideal bland ladugårdar.

Man behöfde blott arbeta af alla krafter, nog skulle det väl gå.

Och Torsten arbetade från arla morgonstunden till sent på kvällen. Arbeta hade han gjort ända från sin spädate barndom, då han nystade garn åt modern och sprang ärenden, arbetat hela sitt lif, aldrig såg man honom utan sysselsättning.

Och Henriette, hon stod troget vid hans sida och dref på sina kuggjul i maskineriet.

Hur de mödosamt, men gladt, drogo strå efter strå, dessa båda, till stacken, som dock var dömd att skingras som agnar för vinden!

Margareta hade slutit sig närmare till svägerskan under denna tid, och Henriette såg med glädje, att hon vann den stolta flickans tillgifvenhet.

Annie skref ofta till systemen de mest muntra och tokroliga bref, som narrade henne att skratta, fastän hon var sorgsen och nedstämd. Annies bref förelästes vanligen högt, sedan aftonlampan var tänd och familjen samlad kring det hemtrefliga runda bordet framför soffan.

»Vet ni hvad?» sade Torsten en kväll, då ett dylikt bref uppmuntrat dem, »jag tror, att Annie och Otto äro smått förtjusta i hvarandra.»

»Äh, visst inte,» utbrast Margareta, »de gråla ju jämt.»

»Just därför,» påstod Torsten, »hvad tror du, Henriette?»

Hon såg skälmaktig ut.

»Torsten är »klarsynt som en örn,» citerade hon och nöp honom varsamt i örat.

»Tror du verkligen?» sade Margareta förvånad.

»Tänk att bli svåger med sin egen svägerska,

nej, svägerska med sin bror, nej, hur katten blir det nu, om Annie gifter sig med Otto,» undrade Torsten, under det Henriette och Margareta voro nära att kikna af skratt åt hans bemödanden att reda de krångliga släktskapsförhållandena.

»Jag blir svåger med min bror och svåger med min svägerska,» fortfor han, utan att låta sig störas.

»Hvad blir du då i förhållande till mig, efter allt blir så krångligt?» frågade Margareta, ännu kämpande med skrattlusten.

»Dig stänger jag in i arrest, tills du blir snäll och lär dig att inte göra narr af store bror,» ropade Torsten, rusade fram, grep stolen med åtföljande Margareta och försvann genom dörren, utan att fästa sig vid hennes högljudna protester.

»Äh, det var gräsligt, aldrig trodde jag, att du skulle vara så tung,» pustade han, då de båda en stund därefter kommo tillbaka, han med stolen och hon efter.

Margareta gaf honom en sötsur blick, som han stod redo att med kallblodighet uppfatta, ty han visste, att om det fanns något, som retade Margareta, så var det, om man trodde hon vägde mer än fyra pund.

»Tacka vet jag Dora,» fortfor han så lugnt han kunde, sedan han uthärdat blicken, »med henne kan man springa mildts, hon är så lätt som spindelväf.»

»Dora väger bara tre skålpund mindre än jag,» invände Margareta.

»Skålpund minus skål i sådant fall,» envisades han.

»Mal élevé,» sade Margareta med en axelryckning, »jag vill ej byta ord med dig. Gif mig nycklarna, Henriette, får jag gå och göra i ordning vår lilla supé i ditt ställe, medan jag lugnar mina nerver efter Torstens elakheter.»

»Sockra inte på biffarne och lägg inte lök i tepannan nu i förtreget, Greta lilla,» varnade han vänligt och slog sig ned i soffan bredvid Henriette samt erbjöd henne älskvärdt sin hjälp med att taga ihop Ingas strumpa.

»Greta lilla, tag in några af edra förtjningskakor ur stora bleckasken till téet,» sade hon, under det hon sakt och varligt drog den olyckliga strumpan ur hans händer, innan han hunnit tappa mer än åtta maskor.

* * *

Blixt och Gösta Drake kommo på sina sedvanliga besök åtminstone hvarannan dag, förofrigt höllo Torsten och Henriette sig så mycket som möjligt från de öfriga grannarne.

Till husets gamla vänner hade en ny sällat sig, det var den unge ägaren till Tunaholms herrgård, hvilken han nyligen tillträd efter sin farbroder, kommandörkapten Edelberg.

Erland Edelberg var en sympatisk, vinnande personlighet. Gentleman i hvarje tum. Trofast, öpenhjärtig och förtjust åt ett godt skämt, slöt han sig allt närmare till familjen Skog.

Det var ej blott Torsten och Henriette, som utövade så stark dragningskraft, det var egentligen Margareta.

»Bah,» sade hon en dag skrattande, då Torsten smått brydde henne därför, »hvad frågar jag efter den käre Barbarossa, han är för ful för mig.»

»Ful,» utbrast Henriette harmsen, »ful, med sådana hjärtegodas ögon; han är vacker.»

Margareta skrattade åter och blef rosenröd, så kysste hon svägerskan och sprang sin väg.

»Aha,» sade Henriette.

Den unge förvaltaren v. Hertz hade alldeles uteblifvit från Annedal, han hade haft ett långt samtal först med Torsten och sedan med Margareta och rest, utan att komma åter.

»Så tråkigt, att han aldrig kommer hit mera,» suckade lilla Gina Blixt, då hon och Henriette tröskade igenom den evigt gamle Barberaren, som hon hade så svårt att lära sig, »så tråkigt, den hyggelige von Hertz. Hvarför kunde inte Margareta taga honom?»

»Sörj inte öfver det, Gina lilla, det är bäst hvad som sker; nu blir det någon annan, som blir fru v. Hertz.»

Gina stirrade på notorna, drog upp näsduken att torka en tangent, som visst var försedd med något damkorn, samt slog därefter an ett falskt ackord.

»Vet Henriette, i dag ge vi Barberaren på båten och sätta oss i stället att arbeta och prata.»

Henriette var genast beredvillig därtill, och snart sultto de inbegripna i ett förtroligt samtal, där lilla Gina egentligen förde ordet.

»Ni komma väl med till Ebergs om lördag på farbrors födelsedag, vi skola alla vara kostymerade; hur tänker du kläda dig?» sporde Gina slutligen.

»Nej, Gina lilla, vi ha lämnat återbud, hvarken Torsten eller jag har lust därtill, det är svåra tider för oss, som du vet, men Margareta behöfver förströelse, om hon kunde få följa med er, vore jag tacksam.»

»Ack ja, det får hon så gärna, om bara ni också kunde vara med.»

Henriette suckade.

»Vi ska hoppas på bättre tider, Gina lilla,» sade hon och tryckte vänligt den hand, som sökte hennes.

»Om jag vore rik,» hviskade lilla Gina, »så skulle ingen enda af mina goda vänner ha en sorglig stund, såvida det berodde på mig.»

»Du kära lilla toka,» gaf Henriette till svar, hon kunde ej finna något annat ord, »du kära lilla toka,» upprepade hon och strök med handen smekande öfver Ginas burriga hår.

* * *

Det blef en sorglig höst på Annedal. Det ekonomiska spöket närmade sig allt mer och mer med sin grinande, förskräckliga gestalt.

Potatisskörden blef dålig, allt tycktes gå emot.

»Hvad tjänar det till att streta emot längre,» sade Torsten en dag till Henriette, »det finns ingen hjälp. Redligt arbete tycks ej löna sig, gör man något i världen med det bästa uppsåt, kan man vara viss om att misslyckas,» han skrattade bittert. »Men fuskare och sådana, som bara se på egen vinning och skoja sig fram, de ha tur och medgång.»

»Torsten, Torsten, så du talar, säg inte så där, jag känner ej igen dig.»

»Jag känner knappast igen mig själf. Hur har jag ej arbetat, hur jag jag ej stretat, och du ser resultatet. Ah, det är hårdt!» han gömde ansiktet i händerna.

Det knackade på dörren.

Det var Johan Nordström, som steg in.

Då han såg husbondens sorgsna min, teg han en stund, vände sig bort och blinkade af alla krafter.

»Jag har bud från förvaltaren Hertz te patron,» sade han slutligen, »jag träffa' kusken därifrån, förvaltaren ligger döds sjuk och bara ropar på patron och fröken Margareta.»

Torsten sprang upp.

»Låt spänna för,» sade han.

»Ja, patron,» svarade Johan, utan att röra sig ur stället, han bara stod där och tummade på mössan.

»Är det något mera Nordström vill? Ack, det är sannt, aflöningen; Nordström får ta och köra till staden med litet hö, sälj det och tag sedan pengarne. Nordström har mycket inestående.»

»Jag tänkte be patron att... att...» stammade Johan.

»Att få påökning i lönen? Det kan jag ej ge, som det nu står.»

»Herre gud, nej,» utbrast Johan, »jag vet ju bäst, hur då ä, att om inte — jag tänkte be, att min aflöning skulle få stå inne — hm — si jag behöfver'n rakt inte nu, vi ha lagt åf lite förut, Stina å jag, å...»

Torstens hand lades tungt på hans axel, och han böjde sig framåt.

»Tack, min gosse,» sade han, och en liten ryckning försporades i hans ansikte, »tack för ditt goda hjärta och tack för din tillgifvenhet.»

»Äh, patron,» afbröt Johan, och sväljde tappert under det ögonlocken gingo tätt som lärkvingar.

»Jag förstår din goda mening, men jag hvarken vill eller kan begagna mig däraf, mitt folk skall först och främst ha sitt, sedan de andra,» han log sorgset, »och hvad som blir öfver, tillhör oss,» han suckade djupt.

Henriette hade stått tyst och blek under hela tiden, nu gick hon rakt fram till Johan, fattade hans hårda, bruna näfve och kramade den.

»Fru,» var allt hvad Johan kunde få fram, och då dörren slog igen om honom, hördes från farstun en djup snyftning.

(Forts.)

Innehållsförteckning.

Marie Röhl; af *Richard Bergström*. (Med porträtt.) — Kristoffer Kolumbus; 1492—12 oktober—1892; dikt af *C. L. Törnberg* (*Ca. Liv. Tus.*). — Kvinnligheten och de akademiska studierna; af *M. Schmidt*. — Rivaler; skiss för Idun af *Vilma Lindhé*. — Barnens teaterbesök; af *G. Falke*. — Fru Kolumbus. — Ur en moders dagbok; studie för Idun af *Inga Schenfeldt*. — Den venstra handen; af *Jenny O.* — Husmoderlig almanack: oktober; af *Stenia*. — Lamporna och deras skötsel; af *C. B.* — Ur notisboken. — Literatur. — Teater och musik. — Familjen på Annedal; novell af *Amy Palm*. Belönad med hedersnäm. vid Iduns senaste pristäff. (Forts.)

BOVRIL

är det sundaste, mest närande, billigaste animaliska födoämne och bör bli lika omtyckt i Sverige, där bolaget nu skall inrätta en depot, som i England och på kontinenten, där Bovril-fabrikaten vunnit en exemplar framgång på endast några få år, och där många hundra tusen husmödrar icke för en enda dag numera kunna undvara Bovril i dess många former af soppor, saser, chokolad, vin o. s. v. Bovril är blifven en nödvändighetsvara i den fattiges hem och i den rikes.